

7/6812
22 Haz 2005

T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı

Sayı : B.06.0.SPGY.0.0-026.21-2005/328191
Konu : Yazılı Soru Önergesi

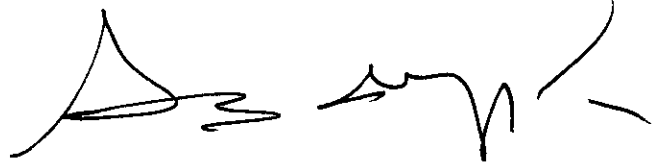
SÜRELİ - ÇOK İVEDİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

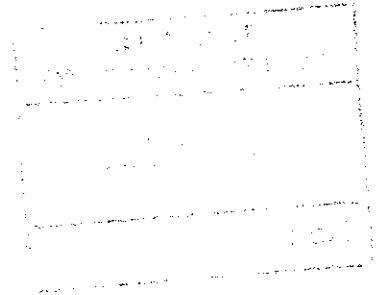
İlgi: 27.06.2005 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6812-12085/35320 sayılı yazıları.

Denizli Milletvekili Sayın V. Haşim Oral'ın Sayın Başbakanımıza yönelttiği ve Sayın Başbakanımızca eşgüdümünde yanıtlanması tensip olunan ilgede kayıtlı yazılarına ekli, 7/6812 Esas No'lu yazılı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arz ederim.

Abdullah GÜL
Dışişleri Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

EK: Soru önergesi yanıtı

DENİZLİ MİLLETVEKİLİ SAYIN HAŞİM ORAL'IN 7/6812 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNİN CEVABI

SORULAR

1. Amerika gezisinin süreç ve sonucunda sürekli öne çıkardığımız "Stratejik Ortaklık" kavramı, 1 Mart Tezkeresi öncesindeki "Stratejik Ortaklık" kavramıyla örtüşmekte midir? Stratejik Ortaklık tanımı, dış politikada uluslararası ortak akıl yerine, ABD'nin dünyayı yeniden şekillendirmek isteyen politikalarına uyumlu bir dış politika izleneceği anlamına mı gelmektedir?
2. BOP'un öne çıkan adımlarından olan Suriye ve İran'a karşı Sayın Bush'un malum tutumu tarafınızdan da desteklenmekte midir? Ya da bir diğer tanımla Amerika Suriye ve İran'a müdahale ederse bu Stratejik Ortaklık ülkemizi savaşın bir parçası haline getirecek midir?
3. Sayın Bush'a BOP'u desteklediğinizi bildirdiniz. BOP gibi işgalci bir projenin Türk halkı tarafından nasıl değerlendirildiğini anlamak için bir referandum yapılması düşünülmekte midir?
4. Bu coğrafyadaki büyük bir ülkenin Başbakanı olarak Sayın Bush'a sunduğunuz ciddi bir öneriniz oldu mu? Oldu ise bu öneriler nelerdir ve ABD tarafından bunlara karşılık hangi yanıtlar alınmıştır?
5. Basında ABD'nin bazı PKK'lı teröristleri aramaya başladığına dair çıkan haberler, bu teröristlerin daha önce aranmadığı anlamına mı gelmektedir? Önceki ziyaretinizde ifade edilen ortaklığımızın gücünün bu teröristlerin aranmasına yetmemesinin nedenleri nelerdir?
6. Son uluslararası gelişmeler çerçevesinde Kıbrıs'la ilgili "Kazan Kazan Prensibiniz"de bir değişikliğe gidilmesi düşünülmekte midir? Bu bağlamda Kıbrıs konusunu Sayın Bush ile görüştünüz mü? Görüştüyseniz, ABD tarafından bu konuda Türkiye'nin tezlerinden geri adım anlamına gelebilecek taleplerde bulundu mu?
7. ABD gezisinin gerçekleştirildiği kazasız belasız uçuşlar dilediğimiz devlet malı uçağımızda sadece 7-8 gazeteciye mi yer kaldı, yoksa bu geziden daha fazla görüntü, içerik detayları verebilecek medyayı uzak tutmak için mi geziye sınırlı sayıda gazeteci götürüldü?

CEVAPLAR

1. Türkiye ile ABD 50 yılı aşan bir süredir iki yakın müttefiklerdir. İki ülke arasında köklü bir geçmişe, karşılıklı saygıya ve ortak değerlere dayalı, çok boyutlu ilişkiler ve işbirliği bulunmaktadır. Aramızdaki bu dostluk ve ortaklık güçlü bir zeminde ve karşılıklı anlayış ve çıkarlar temelinde sürmektedir. İkili ilişkilerimiz son on beş yılda meydana gelen uluslararası gelişmeler çerçevesinde karşılıklı çabalarımız ve kararlılığımız sonucunda daha da çeşitlenmiş ve derinleşmiştir.

Bu çerçevede, savunma ve güvenlik konularından başka, enerji, ekonomi ve ticaret, bölgesel işbirliği alanlarında yakın ilişkiler kurulmuştur. Türkiye ve ABD pek çok bölgesel sorun

karşısında ortak kaygıları paylaşmaktadırlar. Balkanlar, Kafkasya, Orta Doğu ve Orta Asya'yı kapsayan geniş bir coğrafyada barış, istikrar ve güvenliğin pekiştirilmesi yönünden de önem taşıyan ortaklığımız, halklarımızın ve bölge halklarının çıkarlarının ilerletilmesine olduğu kadar, transatlantik bağın dinamizmine de katkı sağlamaktadır.

Türkiye ile ABD arasındaki Stratejik Ortaklık kavramı ilk olarak 1999 yılında ikili ilişkiler lugatımıza girmiştir. O döneme kadar "Güçlendirilmiş Ortaklık" olarak nitelendirilen ilişkilerimiz bugün, Türkiye'nin Avrasya coğrafyasında sahip olduğu anahtar konumu ve bu coğrafyada barış ve istikrarın sağlanmasında iki ülkenin büyük ölçüde örtüşen çıkarları ışığında stratejik bir nitelik kazanmıştır.

ABD ile sözkonusu ilişkilerimiz ve işbirliğimizin örtüşen yaklaşım ve paylaşılan değerler temelinde ortak çıkarlarımıza hizmet edecek şekilde daha da geliştirilmesi dış politika önceliklerimiz arasında yer almaktadır.

2. Komşularımız Suriye ve İran'la aramızda karşılıklı saygı, iyi komşuluk ve ortak çıkar esaslarına dayanan dostluk ilişkileri bulunmaktadır.

Çeşitli problemlerle karşı karşıya olan bölgemizde yeni sorunların ve çatışmaların ortaya çıkmamasını temenni eden Türkiye'nin, dış politikasına yön veren önceliği bölgesinde huzur, refah, istikrar ve işbirliğine katkıda bulunmaktadır.

3. Orta Doğu'da barış ve refahın hakim kılınması, demokrasi, insan hakları, hukukun üstünlüğü ve iyi yönetim ilkelerinin güçlendirilmesi ve serbest piyasa ekonomisinin işletilmesi Türkiye'nin bu bölgeye yönelik vizyonu ile örtüşen hedeflerdir. Dolayısıyla Türkiye, bölgede bu yönde bir dönüşümü kolaylaştıracak girişimleri yapıcı ve aynı zamanda gerçekçi bir yaklaşımla değerlendiregelmiştir.

Bu çerçevede, uluslararası kamuoyunda "Geniş Orta Doğu" başlığı altında gündeme gelen sözkonusu girişimlere bölgenin demokratik ortağı sıfatıyla katkıda bulunan Türkiye, konunun ele alındığı tüm uluslararası platformlarda ve başta ABD olmak üzere çeşitli ülkelerle yapılan ikili temaslarda böylesine kapsamlı bir değişim projesinin başarılı olabilmesi için nasıl hareket edilmesi, hangi ilkelere riayet edilmesi gerektiğini açıkça dile getirmiştir. Nitekim, Geniş Orta Doğu projesi yerel sahiplenmeye öncelik veren, tedricen hayata geçirilecek, zorlamalardan kaçınan, Filistin-İsrail ihtilafının önemini gözardı etmeyen, bölgenin ihtiyaç ve özelliklerine duyarlı bir girişim şeklinde, uluslararası toplumun bölge halklarının arzu ettiği değişimin hayata geçirilmesine yardımcı olabilecek destek programlarıyla gelişmektedir.

Bu aşamada, G-8, OECD, AB ve sınırlı ölçüde NATO gibi uluslararası kurumlar bünyesinde yürütülen faaliyetler bölge ülkelerinin de desteğini almaktadır. Irak başta olmak üzere, bölgede halihazırda devam eden sorunları ise uluslararası toplum ve Türkiye'nin destek verdiği Geniş Orta Doğu girişiminin bir uzantısı olarak değerlendirmek isabetli olmayacaktır.

4. Türkiye ve ABD, bölgesel ve uluslararası konularda, karşılıklı çıkarlarını gözetken geniş işbirliği içindedir. Temaslarımızda, bir yandan hassasiyet ve beklentimiz dile getirilirken, aynı zamanda somut işbirliği alanlarına mevcut ve olası katkılarımız da ortaya konmaktadır.

ABD'nin, uluslararası toplum tarafından KKTC'ye uygulanan izolasyonun kaldırılmasına yönelik çabaları, bu bağlamda Ercan Havaalanı'nın uluslararası uçuşlara açılabilmesi

amacıyla adaya bir heyet göndermesi, bir ABD Ticaret Heyeti ile ABD Temsilciler Meclisi'nden Türkiye-ABD Dostluk Grubu heyetinin KKTC'yi ziyareti, ayrıca ABD'nin Türkiye'nin AB üyeliğine sağladığı destek, ülkemizin beklentilerine karşılık olarak gerçekleştirilen somut katkılardır.

ISAF'ın komutasını iki kez üstlenmiş olmamız dahil, Afganistan'a yönelik yardımlarımız, Irak'ta NATO Eğitim Misyonuna katkılarımız, ABD ile ortak çıkar ve beklentilerimiz doğrultusunda gerçekleştirdiğimiz işbirliği alanlarından sadece bazılarıdır.

5. PKK ile mücadele bağlamındaki beklentilerimiz her vesile ve düzeyde ABD ile ele alınmaktadır. Sayın Başbakanımızın son ABD ziyareti sırasında da bu konu tarafımızdan gündeme getirilmiştir. ABD tarafı, Kuzey Irak'taki PKK varlığı konusunda Türkiye'ye yardımcı olmak istediğini ve bu sorunun aşılabileceğini en üst düzeyde dile getirmiştir. Öte yandan, ABD ve Irak makamlarıyla başlatılmış bulunan Üçlü Güvenlik Toplantıları kapsamında, PKK/KONGRA-GEL ve uzantılarının Kuzey Irak'tan tasfiyesi için alınması gereken önlemler görüşülmektedir. Bu çerçevede, Kırmızı bültenle uluslararası düzeyde aranan PKK üst düzey yöneticilerinin listesi hem ABD hem de Irak makamlarına iletilmiştir.

Diğer taraftan, Türkiye ile Irak arasında halen yürürlükte bulunan Adli Yardımlaşma Anlaşması hükümleri ve suçluların iadesine dair uluslararası hukuk kuralları uyarınca, Türkiye'ye iadesi talep olunan PKK'lı teröristlerin Irak'ta aranmaları ve yakalanmaları keyfiyeti belirli bir hukuki prosedürü mecbur kılmaktadır.

6. Türkiye'nin Kıbrıs konusunun iki tarafın eşit ortaklığı temelinde adil ve kalıcı şekilde çözümlenmesi konusundaki tutumunda bir değişiklik sözkonusu değildir. Birleşmiş Milletler'de yerleşmiş temel parametreler çerçevesinde Kıbrıs sorununun ilgili taraflarca çözüme kavuşturulması gerektiği görüşündeyiz. Esasen, Türkiye ve KKTC bu konuda üzerine düşeni yapmıştır. Halen, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri (BMGS) Annan ve uluslararası camia Kıbrıs Rum tarafının tutumunu gözden geçirmesini beklemektedir. Nitekim BMGS Yardımcısı Prendergast bu görevinden ayrılmadan önce, Haziran ayında bölgeye yaptığı ziyareti ertesinde, Güvenlik Konseyi'nde yapmış olduğu sunuşunda tüm dünyanın Rum tarafından beklentilerini açıkça ortaya koymuştur. ABD Başkanı Bush ile gerçekleştirilen görüşmeler sırasında bu hususlar tarafımızdan gündeme getirilmiş ve Kıbrıslı Türklere yönelik izolasyonun sona erdirilmesinde destek istenmiştir. ABD zaten bugüne kadar bu konuda bazı adımlar atmıştır. İlave adımlar konusu da değerlendirilmektedir. ABD ise Türkiye'den herhangi bir talepte bulunmamıştır.

7. Sayın Başbakanımızın uçağında belirli sayıda gazeteci yer almışsa da Sayın Başbakanın ziyareti geniş bir medya grubu tarafından mahallinde izlenmiştir.